

# FØROYA SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 21.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á  
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 3. juni 1944.

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og  
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

18. árg.

## Fólkaflokkurin — og tey gomlu og sjúku.

„Hann, ið býr í glashúsi, eigur ikki at kasta við gróttu, sigur orðatakið.

I »Dagblaðnum« hevur Th. Petersen, bankastjóri og vardaformaður fyri fólkaflokkinn, hættað sær at skotið á javnaðarflokkinn við tí í hyggju at fáa fólk at trúgva, at tað skyldast javnaðarmonnum, at tey gomlu og avlamsfólkini ikki fáa frægari hjálp í hesum dýru tíðum.

At hetta hevur onga grund, vita øll, ið hava fylgt við flokkanna støðu á lögtingi.

Javnaðarmannuuppskotið til ellisrentu, ið varð felt á tingi, lá væl omanfyri tað, tey gomlu fáa í dag. Javnaðarmenn høvdu uppskot um eina fólkatrygging. Men tað varð ikki samtykt.

Javnaðarmenn høvdu aftur í seinastu setu frammi at fáa eina fólkatrygging í lag. Men málið varð »sýlt« av fólkaflokkinum.

Býr nakar í glashúsi, hvat í víðvikur ellisrentu og avlamsrentu, so er tað fólkaflokkurin.

Um hetta nøkur frágreiðandi orð:

Menn minnst, hvussu stórorðaðir fólkaflokkserðgangararnir vóru frammanfyri seinasta lögtingsvali.

Teir lovaðu gull og grænar skógvir — og lítlan og ongan skatt. Alt skuldi detta niður í »turbanin« hjá hvørjum Føroyingi — men tað skuldi einki kosta landinum.

Nóg og ókeypis — tað var lókkudorgin.

Eitt tað, ið fólkaflokksmenn gjerdur mest burtur úr, var fólkatryggingarmálið.

Jú, nú vildu teir taka sær av málinum. Fingu teir fólksins løyvi at fara á tingi, skuldu menn siggja, at tað kom at verða greitt við eitt.

Og veljararnir góvu teimum løyvi at fara. Teir vóru stórsti flokkurin, fingur tingformann og formann í hvørjari tingnevnd. Á teimum kom at standa at leiða tingarbeiðið, seta sínar tankar og ætlan í uppskot.

Hvussu varð so úrslitið?

Hevur nøkur tingseta í seinastu tíðini verið so avmergjað, so ber fyri nakað nýtt sum henda fólkaflokkska lögtingsseta?

Vit skulu sjálvandi ikki í hesi grein koma inná allan hin ræðuliga fólkaflokkska »negatívet«, ómagnskap í seinastu tingsetu. Tað gevur eitt nóg gott bilat av fólkaflokkinum at greiða fólk frá hansara støðu og atburði í teim socialu mállum.

Formannin í teirri socialu nevndini átti sum sagt fólkaflokkurin. Á honum hekk at koma fram við nevndarálitum og uppskotum.

Men hvat gjerdi hann? Hvussu var hansara eldhugur fyri hesum mállum?

Hann gjerdi púrt einki. Hann var fullkomuliga kaldur fyri mállum. Hann timdi ikki so frætt sum at halda nevndarfundir. Hann gjerdi so tað í tingsegni eina standandi, at tá ið tingsetan var við at vera liðug, bert ein—tveir dagar eftiri, kemur hann tann gævi fólkaflokkski nevndarformaður og lógræðingur fram við nekrum reglum til nevndarálit, sum mótstøðumenninir í nevndini ikki høvdu sæð og tí einki vistu um.

Og høvdu so hesi álít borið nakað gott til tey gomlu og sjúku í sær, kundi ein freistast til at borið yvir við tí diktatoriska mátan um, ið nevndarformaðurin hevði farið fram uppá. Men heldur ikki tað kundi sigast. Álitini og uppskotini vóru »negativ«, bóru ikki eitt dust til tey gomlu og sjúku, høvdu onga viðgerð av mállum.

Bert nakrar fáar illa skrivaðar reglur um at beina spurningarnar til langsnevndarinnar umhugsingar — tað var alt, ið varð vordid burturúr tí stóra málageipi, ið fólkaflokkurin hevði haft um fólkatrygging, eina umskipan av ellis- og avlamsrentuni.

## Summarleirur fyri kvinnur.

Frá 3.—8. juli verður summarleirur í K. F. U. K. í Havn, hvar allar kvinnur eru vælkomnar. Kostnaðurin verður 18 kr.; tær, ið ætla sær við, biðjast venda sær til undirritaðu seinast 15. juni.

Henrietta Hansen, Helena  
Bærentsen, Meta Nielsen.  
Tlf. 263.

## U.S.S.R. kvinnur í krígsídni.

Eftir G. Seribrennikov.

Kvinnur taka heinleidis lut í teirri russisku krígsídni. Russiska kvinuarbeiðið verður lønt eftir somu reglum sum hjá monnum. Hver kvinna hevur uppiborið níggu vika móðurfrittíð við fullari løn. Eitt ætligt tal av barnaheimum og barnahavum um alt landið kundi — beint undan krígunum — húsá eina nógð av sjei milliónum børnum hjá arbeiðandi mammum.

### Kvinnur í idnaði.

Hesi tiltøk gjerdur møguliga ta stóru tilgongd av kvinnum í idnaðin. Í 1940 — áðrenn krígið breyt út — vóru tær 40% av teim arbeiðandi persónum. Upp á seg arbeiða heilt nógvar kvinnur í faglærdum og betri løntum arbeiðum og embætum. Alt verður gjørt fyri at fáa kvinnur fram til sessir sum formenn, deildarformenn, krambúðarleiðarar, arbeiðsstjórar og aðrar ábyrgdar sessir. Bara í árunum 1938 til 40 vóru 200.000 kvinnur fluttar fram til ábyrgdar sessir.

### Betri lønt arbeiði og embæti.

Tann framgongd, ið gjerd er av teirri russisku kvinnuni, andiliga, tekniskt og socialt sæð, verður kanska best lýst av tí luti, hon tekur í Stakhanov rørslni. Mangar av teimum seta stórar rekordir í arbeiðisframleiðslu í virkjum og samlegu gørdum.

Undan krígunum høvdu 1.500.000 russiskar kvinnur arbeiði við undirvísing, vitskap og kunst, 1.200.000 við lækna- og almenna heilsu-ævnastu. Við idnað í størri stil vóru 170.000 kvinnur verkfrøðingar og teknikarar sammelt við eini tvey, trí hundrad undan kollveltíngina.

### Lóður og tungur idnaður.

Tá ið krígið breyt út, og milliónir av monnum vóru innkallaðir, tóku kvinnur teirra pláss við idnað, fluttning og landbúnað. Tær hjálpa stórlega til við framleiðslu av lóðri. Undan krígunum vóru nógvar greinir av lóðurgerð hildnar bert at vera manns arbeiði, men kvinnur hava vist, at tað er einki arbeiði, sum tær ikki kunnu kappast við menn um, tá landsins verja stendur á.

Kvinnur arbeiða sum stálmelt-

arar, kol- og málmhøggarar, tokstjórar og skiparar. Og í hvat arbeiði tær verða settar, vísa tær góðan arbeiðshug, og í mongum ferum hava tær vunnið á rekordunum undan krígunum.

Fyri at kvinnan lættari kann offra seg fyri idnaðin, hevur russiska stjórnin undan krígunum økt um húsarúmdina í barnaheimum við 40% og í barnahavum við nær um 100%.

### Ábyrgdar sessir.

Undir krígunum eru kvinnur í túsundatali fluttar fram í ábyrgdar sessir, og hava tær vist sgg sum dugiligar leiðarar, stjórar, verkfrøðingar og teknikarar. Znamenka kolholið, sum er eitt av teim bestu í Kuznetsk kolnáminum, og sum vann heiðursmerkið frá statsnevndini fyri vernd, er stjórað av kvinnu, Mariu Kosogorova.

Og nú arbeiða tær við eldhuga uppá at endurbyggja oyðilægd pláss, sum figgindin er ríkin burtur frá.

## HEIMATÍÐINDI

### Fámjin:

Væl hevur verið at fiska vestanfyri, tá ið víðrad hevur. Men nú í vikuni hevur ikki borið til. Tað er sum fiskurin er rýmdur ella hevur skift stæðu fyri eina tíð. Menn vænta kortini fisk koma av nýggjum. Um hesa ársins tíð plagar nógvar fiskur vera at fáa vestan fyri.

### Hvalbæ:

Allir menn eru í arbeiði, uppá kolid. Tað er tessvegna ilt at fáa gjørt tað vanliga vavarbeiði. Ein motorbátur hevur røð út. Hann hevur fiskað væl. Men vedrid hevur tarnað honum sum øllum øðrum bátum, so úrslitið medaltíð er kanska ikki so gott í peningi sum hjá kolahøggarunum.

Ætlanin var at fara undir at økja um bryggjuna við Býargard. Men av tí, at tað er so atrodandi hjá fólki at fáa koli eru Hvalbingar vordnir samdir um at bíða við arbeiðinum hetta summarid. Í Hvalbæ er ikki nóg nógv fólk til bæði at gera bryggju og hægga rúgvur av koli.

### Tveyroi:

Kolabøggingin liggur enn stedgæd vegna trot uppá »propps«. Men sum tíðindini ganga eru vónir fyri, at »propps« skjótt vil verða sent upp frá Bretlandi. »Silverlinning« fór út við línu 2. hvítt-sunnukvæld. Hon kom inn aftur mikumorgunin. Hevdi fingid um 200 kurvar á eina setu. Mátti inn aftur, tí linu-motorurin var í óstandi. »Vestmanna« er eisini úti undir Føroyum og roynir við línu.

### Í Vági:

rør ein hópur av motorbátum út sudur um Stein, 2 Munkagrunnin og vestur um.